

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyilvterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Égész évre 8 kor

Fél évre 4 kor.

Negyed évre 2 kor

Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

Nyitlított pótlásra 50 fillér.

Felolós szerkesztő:

ZRINYI KAROLY.

Főszerkesztő:

MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lejtalajdonos:

STRAUSZ SÁNDOR.

Országos igáslókiállítás és vásár Budapesten.

Általános régi baja a magyar közönségnek a külföldi árukhoz való csökkenő ragaszkodása. Úgy vagyunk vele, mint a részeges ember az itallal. Nem tud róla leszokni, bármennyire akarná. És mi sem tudjuk levanni tekintetünket a külföldről, ha rá is fizetünk a nemzeti vagyongyarapodás szempontjából költséges kedvtelésünkre.

Ez a tapasztalat lebeghetett Budapesten székesfőváros közönségének és az Országos Magyar Gazdasági Egyesület vezetőségének szeme előtt, midőn a mindinkább fejlődő és szép jövő előtt álló magyarországi igáslótenyésztés jövedelmezőbbé tétele szempontjából elhatározta, hogy az igáslóanyagának Budapesten központi piacot terem. Hisz mindenütt a világon már arra törekednek a gondolkodó nemzetek, hogy a gazdát, a tenyésztőt közelebb hozzák a fogyasztóhoz. Mísem lehet fontosabb tehát az igáslótenyésztő gazdaközönség szempontjából, mint hogy egyrészt a főváros iparvállalatai, nemkülönben a hazai köz- és mezőgazdasági intézmények igáslószükeletüket egy különleges kiállítással egybekötött vásáron és lehetőleg hazai lótenyésztő forrásokból közvetlenül szerezzék be, másrészt meg, hogy díjazásokkal, valamint e lóanyag kedvező értékesítésével az efajta lovak országos tenyésztését serkentőleg előmozdítsák.

Közismert tény a szakemberek körében,

hogy a külföldi, főleg osztrák nagyobb lókereskedő-cégek valóságos elárasztják ügynökeikkel a sopron-, vas-, zala-, somogyi-, tolna-, baranya- és bácsmezei igáslóvakról messze földön híres tenyészküteleket s lenyomva az árakat száz és száz számra viszik ki a Magyarországon kitenyésztett elsőrangú munkabíró lóanyagot a külföldre, hogy azután nagyrészen mint hamisítatlan pinzgau-, mecklenburgi, nóri s többfajta lovakat minél drágábban varják a hozzájuk forduló itthon már csak kevésbé jó anyagban váltható lóartó közönség nyakába. Ime a nagy, megszívlelésre méltó, szörnyű csalódás!

A híres külföldi igáslóvak jórésze magyar származású. Ezt a külföldi patentot kell a magyar közönségnek önámításból megfizetnie. De figyelmet érdemel az igáslókiállítás a mezőhegyesvidéki tájta lótenyésztők szempontjából is, kik mint nónius-tenyésztők a legjobb megleverdi igáslóanyagot rendelkeznek.

Ezekre a nemzetgazdasági szempontból rendkívül fontos sakkal bíró jelenségekre való figyelemmel kell különös szeretettel fejezkölnia — saját anyagi haszna előmozdítása céljából is — az igáslótenyésztő gazdaközönségnek a székesfővárosi Tattersall-telepen szeptember hónap 6—10. napjain rendezendő, díjazással egybekötött országos igáslókiállítás és vásár eszméjét s a kiállításon való lömezes részvételével meg kell

mutatnia, hogy Magyarország bátran felveheti a versenyt az igáslótenyésztés terén is külföldi szomszédaival.

A kiállítás és vásár on való részvétel semminemű külön megterheléssel nem jár. A lovak vasúton való szállítására a kereskedelmi miniszterium viteldijkedvezményeket ad s úgy ezt, mint a szabályszerden kiállított fuvarleveleket az érdekeltek idején kézhez kapják. Ezenkívül, ha a lovakat a vásáron el nem adnák, visszaszállításukról ingyen gondoskodnak.

A bíráló bizottságnak élén a főváros vezetőségén kívül az ország legkiválóbb lótenyésztői és szakemberei állanak. A kiállítók kitüntetésére Ghillányi Imre báró földmívelésügyi miniszter értékes tiszteletdíján kívül több érték tárgy áll rendelkezésre. Jelenkezéseket augusztus 25-én déli 12 óráig fogad el a Tattersall igazgatósága (Budapest, X., Kerepesi-út 7—11.) s ugyancsak ide kell fordulni bővebb tudnivalókról is.

Az igáslótenyésztő magyar gazdaközönség ügybuzgóságán fordul meg a II. Országos igáslókiállítás és Vásár sikere.

Nyitl levél a „Muraköz“ szerkesztőségéhez.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Tisztelettel kérem, hogy a magyar nyelvben jeleskedő muraközi és vendvidéki tanítók és tanulók 1912/13. tanévi megjutal-

Muci—puci.

Iria: Pont.

III.

Hm, baj van . . . Zavaró felleg bukkant fel a horizonton. Először csak egy csöppnetes pici pontocska, ami úgy hatott, akár a kék tintapecset a vakító fehér papíron vagy mint a csillagfény az ég sötét auranján. És ezt az ici-pici pontocskát egyre fujta, egyre emelte egy démoni erő, (a poéták féltékenységnek mondják!) lassanként elborult Dezső fölött az ég s fakó arccal várta, mikor patantik ki a kavargó felhőtömegből egy cikkázó villám?

Kipattant.

Egy nagyon derék néne indította harcra a villámterhes fellegeket. Azért mondom, hogy derék néne, mert tudvalévő dolog, hogy Pihésné kománesszony aranyos jó barátja minden hívséges léleknek. Mindjárt meglátjuk.

Sárkita a virágait öntözgette, mikor bekopogott a szöske Miklós gyerek:

— Azt izeni az idecsányám, hogy gyűjtek le a kisasszony, de — mindjárt.

Sárkita lement. Pihésné ott laknak az alsó falúrégen egy olyan dült kopott viskóban, hogy szinte azt mondja az ember, ha látja: no ezt a házat is a vakondok tarták! Durván ácsolt tölgyfa pallókból van a ház ajtaja cifra fakilincsel. A mestergerenda meg közepen aláhajlik, mintha Dárius minden kincsét tartaná születte dereka a zsuptető alatt. A háznak csak egy ablaka van, az is kicsiny s alétkint a gyümölcsös partoldalra. Nagyon sok szent kép, egy pulitörös szekrény, fenyőfaasztal s néhány kopott lóca a bútorzat. Sárkita belépett:

— Adjon Isten, Bözse néni! No, mi újság?

Pihés néne elszomorodott orcával üdögél a padkán s halgat. Sárkita színtén. Nem kevés idő múlva valami nyirkogó, fénytelen hangon kezd szólni Bözse néne. Úgy érezni, mintha a keményre vert földpadló alul beszélné holmi elkárhozott lélek:

— Aszongyák, galambom . . .

Újjab halgatás.

— Mit mondanak? — toppant Sárkita türelmét vesztve.

— Aszongyák, hogy a kisasszony — levelez . . .

— Levelezek? Kivel?

— Nagy sora van annak, galambom, szépséges piros rózsám,

— Mondja el szaporán, Pihés néne, amit tud, vagy itthagyni, mert nem érek rá.

— Ej, ej . . . galambocskám, hát olyan sietős, no? Hát akkor már csak elmondom . . . Aszongyák: a Gyergyóók Pestájával levelez . . .

— Nem igaz! Én nem irtam neki soha!

— De ő ir, galambom . . .

— Nem ir rosszat.

— 'Iszen nem is mondom én azt, de lássa . . .

ha a tensasszony, a mama megtudná?

— Legyen nyugodt — vén hoszkorkány, hogy tudja. És azt se feledje el, hogy ha még egyszer hivatni mer, akkor seprőnyéllel jövök, tuskérválo pletykabocskor!

Akkorát zuhant a nehéz ajtó Sárkita után, hogy szinte csoda, miért nem bukkott orra a kopott sárfészek?

Egy jó kakaskukorékolás múlva Dezső nyitott be a tölgyfa ajtón. Őt már állva fogadta a jó asszony s olyan szapora beszéddel rohanta meg, hogy mire Dezső észretért, sebesebben száguldoit Sárkita után, mint a felbőszült bika.

A templom alatt kanyarodik az út s kétoldról terebélyes koronájú almafák virágoznak. Csupa fehér s halványrózsa virágtenger az út széle, ahol Dezső otlőrlte Sárkítát:

— Kisasszony! — kiálltotta Dezső rekedten.

Sárkita megállt. Pihegett még akkor is s csupa lángoló vértenger volt a két orcája.

— Igaz az, amit az a vén sárkány mond?

— Melyik?

— A Pihésné!

— Ha hiszi igaz, ha nem hiszi, nem igaz — hangzott a válasz s Sárkita indult.

— Még egy pillanatra!

— Csak nem akar megverni — ijedt fel Sárkita, mikor Dezső reszkető karral állta útját.

— Legyen nyugodt! — harsogta Dezső — nem érintem többet. Aki holmi ringy-rongy piktorkákkal levelez, az nem érdemes arra, hogy én érintsem! Egyébként nagyon sajnálom, hogy csak egy percig is feltüntet a maga szende szemének!

Azzal otthagya a meglepett kis leányt s rohant fel a parton a kedves otthon felé.

Minő változás A kedves beszélgető pajtás, a pici legényszoba hidegen, mereven nézett reá . . . Egy picike zsongás, egy barátságos meleg sugár sem várta, csak a nagy dreszég kongott feléje kétségbejítő hangon.

Dezső felrugta a kerek nádfonatú székét a mikor ezért a szekrénytől álló bagoly kárörvendve pillantott le reá, mondom akkor a legkedvesebb kalapját úgy hajította a tömött madár felé, hogy az hanyat-homlok zuhant alá a tele lavurba.

Az utcaajtóban egy pösze kisleányka kezdte a dalt érzelgős cérnaszáll hangon:

•Állelujja öölveen—deezünk . . .

mazásáról szóló számadásomat becses lapjában közzétenni sziveskedjék.

Jutalmazásra begyűlt adományok:

I. Zalavármegye törvényhatósági bizottságától 600 K
II. Zalavármegye nemesi pénztárának választmányától 240 »

összesen: 840 K

Az I. alatti összegből megjutalmaztattak:

1. Gróf Gizella perlaki áll. óvónő	60 K
2. Honfy Lőrinc zrinyifalvai áll. el. isk. tanító	60 »
3. Varga Pál muravidi áll. el. isk. tanító	60 »
4. Rántes Menyhért királylakai áll. el. isk. tanító	60 »
5. Mendel Zsigmond drávaszentmihályi áll. el. isk. tanító	60 »
Stridóvári áll. elemi iskola növendékei	25 »
Királylakai »	12 »
Szentorbánhegyi »	12 »
Drávaszilasi »	8 »
Drávadiósi »	8 »
Drávavásárhelyi »	12 »
Zrinyifalvai »	8 »
Vashegyi »	12 »
Lendvároszavölgyi »	10 »
Muravidi »	10 »
Damásai »	12 »
Dékánfalvai »	12 »
Mutacsányi »	16 »
Ráckanizsai »	14 »
Drávaegyházi »	10 »
Kotori »	16 »
Drávanagyfalui »	10 »
Hodosányi »	14 »
Muraszentkereszti »	8 »
Perlaki »	10 »
Ligetvári községi iskola növendékei	8 »
Csáktornyai áll. gyakorló iskola növendékei	15 »
Alsódomborui községi iskola növendékei	10 »
Belatinczi róm. kath. iskola növendékei	10 »
Légrádi »	10 »
Murakirályi »	8 »
összesen: 600 K	

A II. alatti összegből megjutalmaztattak:

1. Hofczér Béla muramelencei áll. el. isk. tanító	60 K
2. Brauner Lajos csáktornyai áll. el. isk. ig. tanító	60 »
3. Tiszai Kálmán dékánfalvai áll. el. isk. tanító	60 »
4. Tihanyi Lajos ráckanizsai áll. el. isk. tanító	60 »
összesen: 240 K	

Zalaegerszeg, 1913. július hó 29-én.

Tisztelettel:

Szirmai Miksa
kir. tanfelügyelő.

Magyarország kultúrája az 1911. évben.

VIII.

Grafikai osztály. Nyitva volt 154 napon, látogatta 42353 egyén. Gyarapodott a gyűjtemény 432 lappal 43.419.51 K értékben. Ebből ajándék 20 lap, 13.270 K értékben. Az osztály gyarapodása régi és modern algaiban, úgy a kéziratosokat, mint a metszeteiket illetőleg, egyaránt nevezetes.

Keletázsiai grafikai és plasztikai osztály. Látogató volt 114 napon, meglekintette ezen idő alatt 15.415 egyén. Ezen osztály 1911. évi szerzeménye egy két darabból álló makimono (Hirai Baisen) 800 K értékben, 35 drb. festmény javított, 108 fametszet helyreállítatott és a montirozottan kakemonók megfelelő tekerésekre helyeztetek.

Történeli képcarnok. Az 1911. évben látogató volt 157 napon, látogatta 3897 egyén. A látogatók száma kevés volt, ami a gyűjtemény nehezen elérhető, elszigetelt elhelyezésének a következménye. A festmények sorozata részint vétel, részint ajándékozás útján több művel gyarapodott, amelyeknek összes értéke mintegy 9905 K.

Közös gyűjtemények. a) A könyvtár a grafikai osztály és a Történeli képcarnok kézi könyvtáraival együtt 499 művel gyarapodott 595 kötetben és 96 füzetes munkával 247 füzetben. Ajándék 51 mű, 77 kötettel és 1 füzet. Az ajándékozók közt nemcsak a belföldi, hanem a külföldi muzeumok is megemlékeztek e gyűjteményünkről. Az 1911. év folyamán kölcsön adott 404 egyéneknek 404 mű 504 kötetben és 81 füzet, a könyvtár olvasótermét pedig 115 egyén 498 alkalommal vette igénybe és használt 776 művet 1280 kötetben. Fényképeket 45 ízben, metszeteiket és rajzokat 54 esetben tanulmányoztak. A látogatók zöme gyakorló művész volt, külföldi műtörténész 9.

b) Fényképgyűjtemény. E gyűjtemény az 1911. évben nagy mértékben, mintegy 1387 darabban gyarapodott, amelyből vétel 1331, ajándék 39, köteles példány 9, házi főtétel 8 drb. A gyarapításnál a gyűjtemény hézagainak kitöltése és a gyakorlati tanulmányi célok voltak az irányadók.

Tanintézetek, testületek nagy számmal látogatták az 1911. évben a felsorolt gyűjteményeket. A külföldi csoportos látogatók közül ki kell emelni a belgrádi egyetem hallgatóit 24, a hrudini tanítóképzőt 20, a dán tanárok és tanítók egyesületét 109, a konstantinápolyi erdészeti akadémiát 17 és a belgrádi kereskedelmi akadémia hallgatóit 45, az amerikai Egyesült-Államok nagyiparosainak és nagykereskedőinek egyesületét 30, a bécsi grafikusok egyesületét 35, a boszniai iparkamarát 25, az osztrák erdészeti egyesületet 30 taggal. Hazai intézetek közül is számosan keresték fel az 1911. évben a gyűjteményeket.

Végeredménykép a Szépművészeti Múzeum osztályai műtárgyakban és tudományos segédesszűkökből 1911-ben a leltári értékek szerint 554.746 27 K értékben gyarapodtak.

Orsz. M. Iparművészeti Múzeum. Az Orsz. M. Iparművészeti Múzeumnak a közönséggel és a gyűjtőkkel való kapcsolata az 1911. évben is erősödött.

Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményei ajándékozás és vétel útján 237 drb. tárggyal gyarapodtak.

Az ajándékozók száma 28 volt, kik 66 darab tárgyat 7889 69 korona becsértékben ajándékoztak.

Az 1911. év elején rendezte a Múzeum az érdekes japán iparművészeti kiállítást. Ezen kiállítást 43 nap alatt közel 150 ezer egyén látogatta.

A Múzeum részt vett a berlini Gerhardt-aukción is, amikor 52 drb. elsőrendű meissenai és bécsi porcellánt s két magyar ötvösművet szerzett. Londonban pedig 25 drb. XVIII. századból való különféle angol butort vásárolt a Múzeum.

Megkezdte a Múzeum az 1911. év folyamán a régi leltárak revidálását is. A téli időszakban pedig 17 népies előadást tartott iparosok részére. Ezen előadásokon közel 10 ezer látogató vett részt.

Az intézet könyvtárát 1911. évben 7513-an látogatták. A könyvtár gyarapodása ajándék és vétel útján 202 kötet könyv, 216 fénykép. A Múzeum gyűjteményeit az 1911. évben 252.892-en látogatták. Az év folyamán a Múzeumot 20 budapesti és 13 vidéki iskola növendékei és a belgrádi kereskedelmi iskola növendékei tekintették meg. A Ráth György-féle Múzeumot, melyet nagy részben külföldiek látogattak, közel 4000 egyén tanulmányozta.

K Ü L Ö N F É L É K.

— **Kinevezés.** A király a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére Szugfill János nagykanizsai törvényszéki jegyzőt a csáktornyai kir. járásbírószághoz albirónak nevezte ki.

— Tanügyi kinevezések és áthelyezések.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter kinevezte a drávaegyházi áll. el. iskolához Perczel István, a drávaszentiványi áll. el. iskolához Berlek Győző és Schidek Etelka, a drávaszilasi áll. el. iskolához Palkó József, a jánosfalvi áll. el. iskolához Savóra Pál, a királylakai állami el. iskolához Hady Jenő, a muraszentkereszti áll. el. iskolához Nemethy Lajos, a muravidi áll. el. iskolához Miszer Mária, a nyírvölgyi áll. el. iskolához Pollák Gizella, a stridóvári áll. el. iskolához Plander János és Tóth Péter, a zrinyifalvai áll. el. iskolához Gögl Mária, a vashegyi áll. el. iskolához Lukacs Peter és Wrana Ilona, a ráckanizsai áll. el. iskolához Labancz Anna, a kisszabadkai állami el. iskolához Kracker Vilmos okl. tanítókat, illetve tanítónőket. — Áthelyezte: Beregszászra Benedek Marika perlaki, Pestszentlőrincre Kuhár Ernő muracsányi, Szegedenyára Macsuga János kisszabadkai, Drávavásárhelyre Rántes Menyhért királylakai, Felsőpálárra Gruner Gyula apatni és Grünerné Adrián Anna szabadkai-tanyai, Felsőpusztafára Faludi Géza és Faludiné Meszaris Anna vashegyi, Stridóvárra Krampatits Magdolna ráckanizsai, Perlakra Mátó Vilma molnári, Muracsányra Horváth János kisorosai áll. el. iskolai tanítókat, illetve tanítónőket.

— A zalai körjegyzők évi nagygyűlést

tartottak múlt hó 21-én Starcsinszky György galamboki körjegyző elnökletével Keszthelyen. Mintegy 70-en vettek részt a lakos. A jegyzők mindjárt az első pontban köszönetüket és hálájukat fejezték ki a miniszterelnöknek és helyügyminiszternek az érdekében tett nyilatkozataikért is. Ellenmondanak az Ügyvédszövetség ama kívánságának, hogy a magán munkálatokat vegyék ki a jegyzők kezéből. Azzal okolják ezt meg, hogy a jegyzők kezén való meghagyás elsősorban a közönség érdeke. A községi tisztviselők országos Egyesületét nem óhajtják támogatni, mert e szelforgácsoló munka saját érdekében lenne. A vármegye törvényhatóságától 30%-os drágasági pótlékok kérének 1913-ra. Községi levezésekre általános portómentességet kérnek a minisztertől. A tanítók gyermekei számára Nagykanizsán felállítandó internátus javára megszavazták 200 K-t. Az Erzsébet-házban kezelt alapítványoknak 200 K-s kamatját özv. Goricsanecz Józsefnek ítélik oda. Pártolják Zimics Sándor nyug. kiejegyzőnek 400 K-s nyugdíja felemelését a törvényhatóságban. Kérk az alspánt, hogy a szabályrendelet értelmében állapítsa meg az egyes állami adót nem fizető utadók kötelezetteknek összeírásai határidejét. Egyesületi főjegyzőnek megválasztották Vajda Ákos hévizeszentandrás körjegyzőt s helyébe jegyzőnek Marinovics Ferenc drávavásárhelyi körjegyzőt. Elhatározták, hogy a jövő évi nagygyűlést Balatonfüreden tartják.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A m. kir. helyügyminiszter a kotori polgári egylet alapszabályait az 1913. évi 109.837. szám alatt látta meg.

— **Ovodai beiratások.** A helybeli I-és (Vaspállya-utcai), II-ik (Festetics-utcai) és III-ik (pusztafai) számú állami kisedóvodákban a

jövő 1913—1914. tanévi beiratások f. év augusztus hó 5-én (kedden) egész napon át ejtetnek meg. Felhívtnak a t. szülők, hogy óvóköteles gyermekeiket (3—6 éves gyermekek) a törvény ide vágó §-a értelmében a fenti napon okvetlenül beírassák, mert elleneselben a törvény szigorú fog velök szemben alkalmaztatni. A beiratások kezdete a reggeli 8 óra.

— **Búcsu Csáktornyan.** Az évenként szokásos porcinkulai búcsu, amelyre Murán túlról, különösen pedig Alsólendva vidékéről oly számos hívő keresi fel a helybeli Szentferenczeniek templomát, a tegnapi napon, aug. 2-án tartották meg. A búcsu napját megelőzőleg, aug. hó 1-én délután 3 órakor vesperás litánia, 5 órakor pedig magyar szent beszéddel kapcsolatos litánia tartották. A szent beszédet ezúttal Purics Lukács belicai plebános tartotta. Aug. 2-án reggel 8 órakor ünnepélyes szent mise volt magyar prédikációval, amelyet Varga Wolfgang helybeli hittanár mondott. Délülött 10 órakor horvát szent beszéddel assisztenciás mise, d. u. 3 órakor pedig ünnepélyes vesperás litánia volt tartva s ezzel a porcinkulai búcsu befejezést nyert. A porcinkulai országos vásár a holnapi napon, aug. 4-én tartatik meg.

— **Elmaradt sportünnepély.** A helybeli Sportklub a múlt vasárnapra hirdetett sportünnepélyét ismét nem tarthatta meg. Fájdalom, a szeszélyes időjárás újból megakasztotta a helybeli és a vidéki vendég atlétáknak minden fáradozását, a közönség nem gyönyörködhetett atlétáink mérkőzésében. Úgy halljuk, hogy a Sportklub aug. 20-án óhajt nagyobb szabású ünnepélyt és mulatságot rendezni. Hisszük és reméljük, hogy az augusztusi időjárás talán mégis kedvezőbb leend s így ifjaink régi vágya, óhaja a megvalósuláshoz jut.

— **Értesítés.** A sümegi államilag segélyezett községi polgári leányiskolával kapcsolatosan f. évi szeptember 1-től internátus nyílik meg elemi- és polgári iskolába járó leánykák számára. Az ellátás díja (élelmezés, mosás, fűtés, világítás) havi 45 K, mely mindig előlegetesen fizetendő. A társalgás nyelve az iskolán kívüli időben német is. Francia nyelv és zongora tanításáért külön kell fizetni. A főlvetelre vonatkozó megkereséseket a polgári leányiskola igazgatónőjéhez tessék intézni.

— **Az igazgatói pótlék.** Az áll. el. isk. tanítók illetményeinek rendezéséről szóló új törvény az 1907. évi XXVI. t. c. 9. §-át, mely szerint az arra érdemes áll. isk. tanítók és tanítónők 200 K fizetés természetével bíró pótlékban való részesítés mellett igazgató-tanítókká és igazgató-tanítónőkké léptethetők elő, hatályon kívül helyezte. Akik az 1907. évi XXVI. t. c. 9. §-a alapján már igazgatói pótlékban részesültek, ezt a pótlékokt abban az esetben, ha fizetésük enélkül az új törvény alapján kevesbednék, megkapják, ellenkező esetben a fizetésbe betudatik. Akik megkapják továbbra is, azoké is be fog szüntettetni, mihielyt legközelebb előléptetnek vagy előlépnek, vagy ha az 1893. évi okt. 1. előtti is működött tanítók és tanítónők részére megállapított személyi pótlékban részesülnek. Az 1913. évi XV. t. c. igazgatói pótlékokt csak az áll. el. iskolák igazgatóságával megbízott igazgató-tanítók részére biztosít s ezt a törvény 21. §-a a megbízatás, illetve az igazgatói minőség tartamára a következő évi összegekben állapítja meg: 3—6 tanerős iskola igazgató-ta-

nítójánál évi 200 K-ban, 7—10 tanerős iskola igazgató tanítójánál évi 300 K-ban, 10-nél több tanerős iskola igazgató-tanítójánál évi 400 K-ban. Az új törvény idézett §-a határozott intézkedést tartalmaz arra nézve, hogy az igazgatói pótlék összegének megállapításánál az esetben, ha az igazgató-tanító igazgatása alatt kisdudóvón intézet is áll, az ott alkalmazott kisdudóvón és menedékvezető is számba vessétek. Az igazgatói pótlékra igényvel bíró tanítók a rendelkezésben megjelölt kiutalásával egyidejűleg hozzájutnak az 1913. évi XV. t. c. alapján őket megillető igazgatói pótlékhoz is az igazgatói pótlék fizetés természetével bíró javadalom és a tanító nyugdíjigényébe is beszámít, de csak abban az esetben és oly mérvben, mg a beszámítható összjavadalom a 3400 K-t meg nem haladja.

— **Sportünnepély Alsólendván.** A szomszédos Alsólendván ma délután nagy sportünnepély lesz abból az alkalomból, hogy az ottani Sport-klub ma avatja fel új football-pályáját. Az ünnepély football-mérkőzéssel kezdődik, amely az alsólendvai Sport-klub football-csapata és a csáktornyai Sport-klub football-csapata közt fog lefolyni. Ifjaink a ma délután induló vonattal utaznak el Alsólendvára. Verseny után az alsólendvai vasúti vendéglő kerthelyiségében nyári táncmulatság lesz. A rendezőség az úton is kéri a csáktornyai közönséget, hogy úgy a versenyen, mint az azt követő mulatságon — tekintettel, hogy címek hányában igen sokan nem kaphattak meghívót — minél számosabban megjelenjen szíveskedjenek.

— **A legelterjedtebb betegség** még mindig az elhalálozási statisztika szerint a tüdővész. Ha minden tüdővész-eset az orvosnak idejekorán lenne jelentve és azonnal gyógykezelve, ez esetben nem volna lehetetlenség a baj kiirtása. Tüdőbetegségek, melyek állandóan Sirolin »Roche«-val lesznek leközdve, nemsokára gyógyulásnak mennek, sokszor meggyógyulnak. Sirolin »Roche« enyhítlen hat oldós és erősítően a légzési szervekre és emellett nagyon jó izé. Minden gyógyszerárban kapható Sirolin »Roche«.

— **Lovassági gyakorlatok Muraközben.** A f. év nyarán, augusztus hónapban Magyarország délnyugati részén nagyobb lovassági gyakorlatok tartatnak. A gyakorlatok Zalavármegyének Muraköz részére is kiterjednek s névszerint Csáktornya, Zalaujvár, Belica, Pálovec, Benkovec, Szobotica, Nagy- és Kisstefánec községek közt fognak lefolyni. E lovassági gyakorlaton a görzi 5. sz. dragonyosezred 6 százada, a 3. sz. lovasdandár parancsnoksága, a 24. és 29. sz. vadász-zászlóaljnok egy-egy kerékpáros százada, 1 utászszakasz és a 11. sz. lovassági gépfegyverosztály vesz részt 36 tiszttel, 759 ember és 751 lóval. A lovassági gyakorlatok aug. hó 6-tól—12-ig lesznek megtartva s a katonaság a következő községekben lesz elszállásolva: Csáktornyan az ezredtörzsből 8 tiszttel, 25 ember és 17 ló; Zalaujváron az 5. sz. dragonyosezredből az 1. század (5 tiszttel, 112 ember és 112 ló); Belicán a 2. és 3. század és utászszakasz (7 tiszttel, 245 ember és ugyanannyi ló); Pálovecen a 4. század (4 tiszttel, 110 ember, 110 ló); Szobotica és Benkovecen az 5. és 6. század (9 tiszttel, 220 ember, 220 ló); Nagy- és Kisstefánecen a 11. sz. lovassági gépfegyverosztályból 3 tiszttel, 47 ember és 47 ló. Ezeket kívül aug. 8-tól kezdve rövid időre Csáktornyan lesz elszállásolva a 3. sz. lovasdandár parancsnoksága, egy egészségügyi különtmény és a 24. és 29. sz. vadász-zászlóaljnok egy-egy kerékpáros százada is.

— **Fiúnevelő-intézet Vácón.** A Szent József fiúnevelő-intézet Igazgatósága felvezet I—VIII. osztályba járó, római katolikus vallású gimnáziumi tanulókat. Havi ellátási díj 50 K. Az intézet kizárólag papi vezetés alatt áll. A növendékek a váci kegyes-tanítórendi főgimnáziumba iratnak be. Egyházmegyei tanítók gyermekei kedvezményben részesülnek. Pályázati határidő aug. 15. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az intézet Igazgatósága (Vác, Honvédsor 4. sz.)

— **Eltűnt szolgagyerek.** Göncz Ignác delejasi lakosnak János János nevezetű szolgagyereke még múlt hó 15-én nyomtalanul eltűnt. A csáktornyai járás főszolgabírája nyomoztatását elrendelte.

— **Kincstári vetőmag a gazdáknak.** A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy a kishír, bábólnai, mezőhegyesi és fogarasi ménésbirtokok, valamint a gödöllői m. kir. koronauradalom gabona- és egyéb szemes termény készletéből az erre alkalmas minőségű magvak vetőmagul azoknak a gazdáknak kiadassanak, akik eziránt a birtokok igazgatóságához fordulnak. Az egyes termények csak készpénzfizetés mellett engedtetnek át. Az eladási ár Kisbérre, Bábólnára, Mezőhegyesre és Gödöllőre nézve a budapesti tőzsdei, Fogarásra nézve az odaváló piaci árak szerint állapítatik meg, oly módon, hogy az elszállítást megelőző napon jegyzett tőzsdei, illetőleg piaci árból szállítási költségre Kisbérben 83, Bábólnán 50, Gödöllőn 30, Mezőhegyesen pedig 100 fillér métermázsánként levonatik, az ily módon megállapított árhoz azonban, mivel jól megrostált vetőmag engedtetik át, mindegyik birtokon 2 K hozzászámítatik. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonaneimből 100 q-ig, egyéb magvakból pedig 10 q-ig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárokt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható, hiteles községi bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a megrendelt vetőmagra az illetőnek saját gazdaságában tényleg szüksége van. A szükségelt vetőmagokra a gazdák az illető uradalmak igazgatóságainál előjegyzést is kérhetnek, meg pedig őszi gabonára okt. 1-ig, tavaszakra december végéig. Minden előjegyzett vetőmag után előlegül, illetőleg bánatpénz gyanánt métermázsánként 1 K beküldendő, mely összeg a szállításkor az egész vételárba beszámítatik.

— **Halálós végű lóvásárlás.** Múlt hó 22-én vásárt volt Stridóvár községben. Lebár Ferenc pressikai lakos egyfogatú kocsjával elment a vásárra, hogy ott egy másik lovat vásároljon a »szürké«-hez. Ki is szemelt egy neki megfelelő állatot s kiakudta, majd pedig ki is fizette az árát 240 K-ban. Azután — szokás szerint — rövid áldomás következett, melynek megtörténte után Lebár felült a kocsjára és elindult a steier határon fekvő Pressika felé. Útközben, amint az új ló jarását figyelte, észrevette, hogy az egyik hátsó lábára sántít, mintha kavics szorult volna a patkója alá. Leszállt tehát a kocsiról, odament a lóhoz és vizsgálni kezdte a lábát. Ebben a pillanatban a ló kirugott s a rugás a guggoló helyzetben levő Lebárt a mellén érte, úgy, hogy Lebár mellkasa beszakadt s orrán, száján eleredt a vére. Lebárt később a többi vásárosok eszméletlen állapotban találták meg az úton, kocsira tették és beszállították a varasdi kórházba. Az orvosok véleménye szerint Lebár olyan súlyos belső sérüléseket szenvedett, hogy felgyógyulása szinte kizártnak tekinthető.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučijivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna cčna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlasnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Zakaj se skvari kruh?

Negda jeden drugoga pita, zakaj dojde takov kruh na stol, koj doklam je friški, vleče se, špehasti je i za par danov već je tak skvarjeni božji dar, i tak hudu duhu ima, da néga moći jesti. Što pak ga je méšil i spekel, pazil je na sve s celom znanostjom ga je delal, pak itak svakdašnja neobhodno potrebna hrana néje dobra i niti néje takva, kak bi to morala biti.

Istinu ima poljodelavec i težak človek, kad veli, da ako na meso nemore zmoći, brem kruh naj bude takov, da ga v tek more pojesti.

Kakva falinga more to biti, da nam je s krvavemi žuli zaslužen kruh né dober, da ga néje moći pojesti? Tomu je zrok ona nevidljiva mala stvar, koja se niti vu vrući pečnici ne sfonda i kak se kruh prehladi, po celim kruhu se razširi i zapova. Gazdarica se tuži na mlinara, pak na gazdu, zakaj je takov žitek mu obesil na hrbet. Ako si dobro premislimo, ojedva imaju prav, makar je né to itak tak. Gazda nemore proti tomu, ako po zločestim vremenu žitek se mu prehladi, doli se leže i vu mokrim vremenu ovi mali bakteriumi se zaplodiju. Mlinar opet nemore nikaj proti tomu, ako mlin néje mu tak složeni, da bi ove male nevidljive stvari iz zrnja vun mogel spraviti. Ali kupec pak ima pravo zahtjevati, da za drage penaze dobru robu dobi.

Takvo zrnje moremo zvratići i mora se. Jedno jedino vracstvo to je, da zrnje dobro operemo. Po odsvunašnjih orsagov težak človek nigdar više ne jede hudoga kruha, jerbo tam više ne dojde takvo zrnje vu trgovinu, koje néje dobro i čisto oprano.

Došlo je već i pri nas vu spomenek, da zrnje mora se spirati, ali naši gazdi nečeju još v pamet zeti i verovati, da je to jako dobro i potrebno. S tém se izgovaraju, da prano zrnje je moko, néje ga moći duže vremena zadržati, nadune se i poleg toga se pokvari i splesnivi. To se izbilja more dogoditi, ako je zrnje né tak bilo prano, kak to mora biti. S pazljivostjom moći je zrnje tak prati, da se ne bude skvarilo. Što to more poleg svojega dušnoga spoznanja reći, da s Pruskoga ili s Francuskoga ne tržiju vu tuđe orsage prano zrnje?

Za zrnje prati slova istina, da puno košta, ali dobroga interesa donese onomu gazdi, koj si to pribavi. Donese interesa z bog više zrokov. Prvič: naša pšenica doklam vu melin dojde, jako se vsuši, menje važe; ako pak ju operemo, malo se nadune i vekšu vagu ima. K tomu je još on hasen, da vu takvi pšenici né najdemo bakteriume, jerbo se doli spereju. Z vun toga još jeden vekši hasen nosi oprano zrnje. Kak to znamo, iz zrnja se više vrstli mela děla. Ova mela s tém je beleša, s kim menje posejih dojde vu nju i s tém je črneša, s kim više po-

sejih ima. Ako jedno pšenično zrno pregriznemo, vidimo, da je odnutra sveposut lépo bélo, kak snég, poleg toga iz dobroga melina navék dobro i lépo melo moramo dobiti. To pak je samo tak moći postići, ako se zrnje dobro spere. Vu vodi ostane svakojacko smetje i druga gerdoba, poleg toga menje posejih ima mela i vu jednu vrst je lépo béla.

S velikom pazljivostjom se mora pšenica prati. Vu vodi samo nekoju minutu ju smeti imeti, da čuda vode ne zeme vu se. Zatém pak se pazljivo mora posušiti. Vu dobrim melinu jeden metercent spranoga zrnja, jeden metercent mele i poseje dobimo. Tam pod kvar nikaj nesme dojt, više bude béle mele i vekši bude hasen, dohodek. Za dobro i čisto melo svaki rajši više plati, kak za smetljivo. Zločestoga i pokvarjenoga kruha pak nišči ne bude vu ruke dobil, ako si žitka malo vu friški vodi opere.

Koji budu tak delali, navék budu dober i zdrav kruh imali.

Po grozni povodnji.

Još zmurum ideju glasi od onih mestah, koja je voda po plavila. To su jako žalostni glasi. Niti nije za pomisliti, kakvo zlo je tam i gda budu mogli tamošnji stanovnici malo k sebi dojt.

Povodnja je porušila stanje, ljudstvo neima ober sebe krova, stale su spodrte i prazne, mladinu je voda odnesla, snopje i krma je odplavala, kuruza, bez koje tam nemoreju biti i bez nje marhu hraniti, uništila se, kumpir je zgnijili, sada i gorice je tuca spotrla. S jednom rečjom, ravno čisto nikaj neimaju i nikaj nebudu dobili. Žalostno je gledati siromake, koji su već vezda bez kruha. Korman je za veliku silu nekoji vagon kuruze poslat, da rezdeliju med onimi, koji su vu najvećsoj sili.

Žalostno hodiju oni, koji su barem življenje si obranili. Jesu občine, iz kojih su po trideset obiteljov prosili putnice, da moreju vu Ameriku oditi, jerbo tak veliju, da tu od glada budu morali poginuti.

Naj više kvara je vu Olčva i Apati občinaj. Vu ovih občinah Szamos, Tur i Kraszna rieke sve su uništile. Vnogo hiž se je spodro, žitka niti zrna nije ostalo, marha i mladina je poginula. Iz Apati občine trideset familije su prosile podžupana za putnice, da vu Ameriku odvandraju.

Tak se tužiju, da već nikaj neimaju takvoga, da bi jim mililo se tu ostaviti, ili pak da bi vrédno bilo. Jedni-jedni još tuliko siromaštva imaju, to hočeju prodati, da si stroška na put pribaviju.

Bodrogsszardahelju i po okolici se opet Bodrog zvana rieka rezljala. Kuruze, kumpiri, senokoše i vrti opet su pod vodom. Samo vu krmi je strahoviten kvar. Povodnju, kak se potlam zazvedilo, mali dečeci su zrokuvali. Občinu šanci braniju proti povodnji,

jedno ustavu su odprli i tak je onda nagla i bistra voda šanca reztrgnula i občinu i okolicu oblejala, na žalost stanovnikom.

Velikoga kvara je tuca napravila vu Deregný i Nátafalva občinaj i po okolici.

Vu Udvarhelj varmegiji skorom niti jedna občina nije ostala, koju povodnja nebi bila pohodila. Zemlja se je već tak premočila, da se gibie kak hladnetina. Vu Lövéte občini, kak smo već pisali, tak se genula zemlja, da se devetdeset hiž i sto drugoga stanja se porušilo. Magyarhermány občina takodjer je vu takvi pogibelji. S bog toga nekoji gospodari su već spražnili hiže, da se nebi znenada kakva nesreća pripetila.

Vu Miklósfalva občine hataru se je jeden visoki brég genul i tak se je na orsacki i na željeznički put zrušil, više tjednov bude trajalo, dok budu mogli opet puta odprti. Vu Magyarzsákok občini je brég trideset hiž pod se zakopal. Székelypálfalva, Telekfalva i Sükö občine takodjer su vu pogibelji i varmegija je već odredila, da nije smeti po hižaj stanovati.

Vu Udvarhelj varmegiji je najviše deždja opalo i vu čisti varmegiji je voda letošnoga ploda uništila. Tam niti za seme zrnja nebudu dobili.

Tuca je čisto uništila Bagj, Szentábrahám, Csekefalva, Kissolyos, Székelandrásfalva i Székelyszenterzsébet občine. Tak na debeloma je ležala tuca po polju, da je s podnje nikaj né bilo videti.

Još vekše zlo je z bog toga, jerbo po ovih mestah niti lani néšu nikaj dobili zrnja, niti pak krme. Ljudstvo čez zime iz onoga je živelo, kaj su vu ime bože dobili. Na protulelje na posudu su zeli seme za sejati, sad niti toga neimaju i to je pod kvar došlo. Čela varmegija pred strahovitnim gladom stoji i ako nebudu na skorom pomoć poslali, ljudi od glada budu pomirali. Korman je odredil, da za siromasko ljudstvo po celim orsagu budu pomoć prosili. Sam korman nemore tuliko zmoći, da bi skorom pol orsaga podpiral. Nekaj porcije jim budu šenkali, na ostatak pak čekali budu. Gde je najvećša nevolja, tam već i vezda ljudstvo stoga živi, kaj jim korman pošle.

Iz Lugoš varaša pišeju, da je tam takov dežd opet opal vu bližnji goricah, da su za fertal vure sve vuilice pune bile vode, kak potoki. Varmegijnske, orsacke i željezničke pute je voda rastrgala i sad nije moći niti skorom pešice nikam. Na Facset potoku je voda sve moste spodrla. Vu sadovnjaki i po goricaj je veliki kvar. Vu Bégahosszátaku občini je stréla jednu osem lét staru pucku na smrt vudrila.

Po gadni vodi još i plavaju postelje, stoli, ormari, zibke i negdi mrtvo tělo. Na stotine i stotine ljudstvo je na sterčiju došlo, ne samo pri nas, nego i po čeli Europi. Ljudi se više spominaju od zločestoga vremena, kak od boja.

Balkanski boj.

Srbski, grčki i bugarski delegatusi već su u Bukarestu, da se za mir spominaju, ali na bojnim polju još neče oružje vtihnuti. Grke i srbe nemoreju vladari nagovoriti, da nesrečni Bugariji naj daju mir jedeno. Romania jako zahteva od neprijateljov, da naj bude pred konferenciom premir, ali Srbia i Grčka niti čuti neče od toga tak dugo, doklam Bulgariu čisto ne potereju. Ruska i Austria-Magjarska opet su u Belgradu i u Athenu probali navuka dati za premir, ali opet nisu tam steli k tomu privoliti.

Dakle Srbia i Grčka dalje hoćeju boja tirati. Tak računaju, da vladari nebudu se mešali u njihove posle. Na bojnim polju Romania sa oružjem u rukah bude dikterala balkancom. Romania neče, da neprijatelji do kraja potučeju Bulgariu, z vrho toga ne dopusti, da neprijateljski seregi dalje idu u Bulgariu. Romanski seregi već pred Vidinom stojuju, da nedopustuju srbom, da varaša zavzemeju. Takodjer paziju i na Sofiu. Romania je već zadobila, kaj je zahtevala i sad s čistim srcom hoče, da mir bude. Posli su već tak zmješani na Balkanu, da ni se je moći nadjati, da tak fitno mir nastane, jerbo sad pak se srbi i grki počmeju svaditi. Takodjer niti turčina nemoreju s dobrom rečjom vladari zastaviti. Nazadnje Romania bude morala sa oružjem reda napraviti na Balkanu.

Austria-Magjarska i Taljanska odlučila je, da na nikakvi način nebudu dopustili neprijateljov, da zavzemeju Sofiu. Kad je glas došel, da Srbia hoče Vidina okupirati, romanski soldati odmah su zavzeli varaša i tak su srbe pretekl, Austria-Magjarska pak je odlučila, da odmah zavzeme Novibazar sandžaka, ako ruski regimenti u tursku Armeniu vdereju.

Turski seregi nikaj nemariju i makar su je već višeput opomenuli, da naj mirni budu, smirun, ideju dalje u bugarsku zemlju, poleg toga ruski regimenti su već preč stali tursku granicu u Mali-Aziji.

Nad plienom ovak se hoćeju razdeliti: Kratovo, Kočana, Istip, Radovište i Štrumica k Srbiji, Doiran, Demir-Hissar, Florina i Vodana pak k Grčkoj bude spalalo. Montenegro u Staroj-Srbiji dobi jedan falat zemlje sa Ipekom i Djakovom. Srbia dobi 100 jezer. Grčka 110 jezer, Romania 140 jezer i Bugaria 130 jezer kvadrat kilometrov od negdašnjega Turskoga orsaga.

Srbia zahteva, da sve ono zaderži, kaj je s oružjem zadobila, k tomu još, da Bulgaria naj plati bojne stroške.

Juliusa 28-ga opet je bitka bila poleg Simetlija med bulgarci i grki. Bitku su grki zadobili. Bulgarci su na Rujan bregu bili med šanci. Šanci su stuki bili naperjeni. Grki su preč Kresna zvanoga klanjača išli. U klanjeću su vnoغو terpeti od bugarski štukov, ali nazadnje itak su bulgarce vuu zbili i njim više štukov odzeli.

Bulgarske familije bežuju pred srbom, jerbo srbi jako nečimurno baratuju z njim. Ikdan piše sa Drinapolja, da su bulgarci varaša ostavili, dvjesto grkov žive su zežgali.

Grki nečeju podpisati premir, jerbo radi bi tak dugo boja tirati, doklam bi Srbia vpešala, koja zavezda sve bojne stroške nosi. Poleg Gevgelji zvanoga mesta su se grki i srbi posvadili, jedan i drugi bi rad od falat zemlje posvojiti.

Demir-Hissara občine poglavarstvo pri-

javilo je, da su tam stočetiri stanovnikov bulgarci zaklali iz med kojih trideset mrtvih nisu mogli najti. Med mrtvi je jedan nadbiškup, jeden svećenik, više starcov, žene, puče i male dece. Nadalje bulgarci su vužgali špitala, betežnici su zivi zgoreli. Kvar je trinajstjezer turčinskih funtov. Vu Serresu dvjesto zidovov su zaklali, druge pak su porobili.

Iz Konstantinapolja javiju, da su zapoved poslali turskim šeregom, da nesmeju preč Marice rieke iti. Zaplienili su vu Konstantinapolju stopedeset štukov, petdeset jezer puških, vnoغو municije. Iz med ovih stvarih polovicu je tursko blago bilo.

Austria-Magjarski konzul popital je Venicelosa, grčkoga minister prezidenta, da ali je to istina, da grkom cil je Bulgariu čisto uništiti i širom razrgati. Ako je to istina, Austria-Magjarska s celom jakostjom bude proti tomu. Grčki minister prezident taj i tak veli, da to nakanenje neimaju i cil jim je to, da svi jednako jaki ostaneju na Balkanu.

Francuski korman zahteva, da na Balkanu tak ostane sve, kak su to vladarski delegatusi već jedeno put odredili vu Londonu. Ruski car jako je srdit na turčina, zakaj je poručil boja bulgarcom i ako on nebi se bil nuler zmješal, već bi zdavnja bil med bračom mir nastal. Ruski korman tak veli, ake turčin nebudu nazad ostavil ona mesta, koja nije vu londonski konferenciji zadobil, odmah zavzeme vu Mali-Aziji Armeniju i tak dugo ju nebudu z ruk pustil, doklam turčin nebudu nazad odišel na onu granicu, koju su mu vu londonski konferenciji odredili.

Enver bej turski vodja pak je ovak govoril pred jednim novinarem: »Dajte na glas, da mi nigdar nebudemo Drinapolja ostavili. Nikakva vlada nebudu to mogla napraviti, da bi mi našega negdašnjega svetoga varaša ostavili. Za Drinapolj vojvali budemo doklam samo jeden človek z med nas ostane na svetu.« Kaj se vidi, turčini još dosta brige i posla budu zavdali Europi.

Okolo Dšumajana bitka je jako krvna bila. Bulgarci su si dobre pozicije zebrali i s celom jakostjom su se branili. Kuliko ljudstva je tam poginulo, to još nije znati, neg kaj nije malo, to po tem moći znati, da kola za koli voziju pležerce. Bulgarci su morali pozicije ostaviti i proti Dubrici nazad iti. Tri dni i tri noći je bitka trajala, u kojoj su grki strahovitno vnoغو ljudstva zgubili. Bulgarci su je nazad pretirali i samo kad su vidli, da pred veksim šeregom itak nebudu mogli svoje šance zadržati, samo onda su odvinuli. Kak dalko su morali retirirati bulgarci, od toga nije došel još nikakvi glas, neg tak misliju, da do Dubrice i tam se opet suproti budu postavili.

Vu Konstantinapolju veliko je veselje. Jussuf Irzedin princ i Lia Eddin herceg su vu Drinapolj ođišti. Pred varašom putnike čelo poglavarstvo, svećeniki i ljudstvo je čekalo. Princ i Zia najpredi su šerege pregledali. Stanovniki s velikom paradom su slavili hercege. Jussuf je govora držal, vu kojom se je jako zaluvaj, da je i to moral preživeti, da je Turski orsag zgubil Drinapolja, celoga orsaga drugi glavni varaš. Zahvalnost daje bogu, da su turski seregi opet nazad mogli zadobiti sveti varaš.

Popoldan su na glavnim lrgu razpravu imali, vu kojoj zahtevaju, da Drinapolj turčinom ostane. Sultanu su telegrama poslali, vu kojem hercegi gratuliraju i veliju, da nemoreju takve reči najti, s kojimi bi ono

veselje tolmačili, kakva je sad vu Drinapolju. Sultan takodjer i od drugih stranih dan na dan dobavlja gratulacije i telegrame, vu kojih ga slaviju svrhu toga, da su turčini nazat dobili Drinapolja.

Iz Serresa pišeju, da stanovniki nečeju bulgarske peneze prijeti i poleg toga jako veliki kvar je na trgovini. Ljudi rajši glada terpiju, neg bi bulgarske peneze prijeti, grčkih i turskih penez pak je malo vu varašu.

KAJ JE NOVOGA?

— **Rimski otec papa je betežen.** Iz Rima pišeju, da otec papa se je prehladil i sad betežen leži. Neje tak jako nevarno zbetažal, ali doktori za jeden čas nikoga ne pustiju do njega i nedaju mu nikaj delati.

— **Dva milljune je herbal Vilmos cesar.** Vu Nemškim Pfaunen vumrl je Knorr Agoston bogati zemeljski gospon. Dovica i vnoغو rodbine minuči tjeden su išli na poslušanje testamenta. Jako su se začudili, kad su počuli, da Vilmos cesar bude herbal čelo imanje, vu vrednosti preč dva milljune. Dovica samo penziju dobi, rodbinstvo pak nikaj. Kak iz Berlina pišeju, rodbinstvo je pravdu podiglo proti testamentu.

— **Veliki ogenj vu Bringhamptonu.** Vu ovim amerikanskim varašu strahovitna nesreča se pripetila. Vužgala se jedna fabrika, vu kojoj su na stotine težaki delati. Kad su ognja spazili, odmah težakom na glas dali nesreču. Na četrim stoku su same ženske i puče delate, koje su vu prvim hipu tak misliše, da to je samo proba »alarm.« Svrho toga pomalem su se spravale i tak nisu mogle za cajta doći. Više kak sto težakov je vu ognju življenje zgubilo. Do vezda petdeset sedem mrtvih su našli.

— **Milljunerica kakti težakinja.** Vu Newyorku pred Franklin monumentom svaki dan jednu žensku videti vu sandali i vu marinerski kapi, koja svakojačka socialiska pisma trži. Puca je Guggenheim milljuneroša kći, koja je odlučila, da svojom zaskrbjom bude si kruha služila. Vu Americi jedina milljunerica, koja svojemi rukami si kruha služi.

— **Divje gobe.** Yaniček sedemdeset let stara ženska poleg Gödöllő vu jedni šumi glive je brala. Gobe je za večerju pripravila i tri su jeli od njih: mati, punica i trinajet let stara pucka. Dvě starice su još po noći vumrle, pucka pak su vu špital odelali, gde sad na smrtni postelji leži. Koj ne pozna gobe, naj jim rajši daje mir.

— **Pod cirkvenom zastavom.** Also-lendvainskoga kotara zmirom ideju stanovniki vun iz orsaga — vu Ameriku. Nekoju su jako lukavni i sve sprobaju, kak bi vu Štajer došli. Minuči, tjeden trideseti četiri čerfeldski i adonjalfavainski stanovniki su odlučili, da vu Ameriku oideju. Jeden je negdi cirkvenu zastavu zmogel, stali su se lepo na red i popevajuč obrnuli su se proti štajerski granici, kak drugi — romari. Vu Kòhida občini žandari su je sastavili i popitali su je, kam ideju. »Vu Mariacell, na prošćenje!« odgovorili su lukavci. Žandari su je pustili preč hatara. Putujuči bohneci su se preč na štajerskim dobro smejali. Žandari su samo onda zežgali, da su vkanjeni, kad je vođa na zad došel sa zastavom. Na spitanvanju moral je povedati, da putujuči bohneci nikakvo nakanenje neimaju vu Mariacell iti. Lukavca su ksudu dali.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novina, se imaju poslati na ime urednika u Csáktornya

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznanne pošiljaju.

MEDJIMURJE

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedanokrat i to: svaku nedelju.

Predplatna čena je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta . . . 2 kor.
Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznanne se poleg pogodbe i fa računaju.

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Zakaj se skvari kruh?

Negdja jeden drugoga pita, zakaj dojde takov kruh na stol, koj doklam je friški, vleče se, špehasti je i za par danov već je tak skvarjeni božji dar, i tak hudu duhu ima, da nje moći jesti. Što pak ga je mēsil i spekel, pazil je na sve s celom znanostjom ga je delal, pak itak svakdašnja neobhodno potrebna hrana nje dobra i niti nje takva, kak bi to morala biti.

Istinu ima poljodolavec i težak človek, kad veli, da ako na meso nemore zmoći, barem kruh naj bude takov, da ga v tek more pojesti.

Kakva falnga more to biti, da nam je s krvavemi zuli zaslužen kruh nē dober, da ga nje moći pojesti? Tomu je zrok ona nevidljiva mala stvar, koja se niti v vrući pecnici ne sfonda i kak se kruh prehladi, po celim kruhu se razširi i zapova. Gazdarica se tuži na mlina, pak na gazdu, zakaj je takov žitek mu obesil na hrbet. Ako si dobro premislimo, obedva imaju prav, makar je nē to itak tak. Gazda nemore proti tomu, ako po zločestim vremenu žitek se mu prehit, doli se leže i v mokrīm vremenu ovi mali bakterijumi se zaplodiju. Mlinar opet nemore nikaj proti tomu, ako mēlin nje mu tak složeni, da bi ove n.ale nevidljive stvari iz zrnja vun mogel spraviti. Ali kupec pak ima pravo zahtjevati, da za drage penoze dobru robu dobi.

Takvo zrnje moremo zvraciti i mora se. Jedno jedino vracito to je, da zrnje dobro operemo. Po odsunašnjih orsagov težak človek nigdar više ne jede hudoga kruha, jerbo tam više ne dojde takvo zrnje v trgovinu, koje nje dobro i čisto oprano.

Doslo je već i pri nas v spomenek, da zrnje mora se spirati, ali naši gazdi nečeju još v pamet zeti i veruvati, da je to jako dobro i potrebno. S tēm se izgovaraju, da prano zrnje je mokrō, nje ga moći duže vremena zadržati, nadune se i poleg toga se pokvari i splesnivi. To se izbilja more dogoditi, ako je zrnje nē tak bilo prano, kak to mora biti. S pazljivostjom moći je zrnje tak prati, da se ne bude skvarilo. Što to more poleg svojega dušnoga spoznanja reći, da s Pruskoga ili s Francuskoga ne tržiju v tuđe orsage prano zrnje?

Za zrnje prali stoga istina, da puno košta, ali dobrog interesa donese onomu gazdi, koj si to pribavi. Donese interesa z bog više zrokov. Prvič: naša pšenica doklam v melin dojde, jako se vsuši, menje važe; ako pak ju operemo, malo se nadune i vekšu vagu ima. K tomu je još on hasen, da v takvi pšenici nē najdemo bakteriume, jerbo se doli spreju. Z vun toga još jeden vekši hasen nosi oprano zrnje. Kak to znamo, iz zrnja se više vrstī mēla dēla. Ova mēla s tēm je beleša, s kim menje posejih dojde v nju i s tēm je črneša, s kim više po-

sejih ima. Ako jedno pšenično zrno pregrizemo, vidimo, da je odnutra sveposut lēpo bēlo, kak snēg, poleg toga iz dobrog melina navēk dobro i lēpo melo moramo dobiti. To pak je samo tak moći postići, ako se zrnje dobro spre. Vv vodi ostane svakojačko smetj i druga gerdoba, poleg toga menje posejih ima mēla i v jednu vrst je lēpo bēla.

S velikom pazljivostjom se mora pšenica prati. Vv vodi samo nekoju minuutu ju smeti imeti, da čuda vode ne zeme v se. Zatē pak se pazljivo mora posušiti. Vv dobrim melinu jeden metercent spranoga zrnja, jeden metercent mele i poseje dobimo. Tam pod kvar nikaj nesme dojtī, više bude bēle mele i vekši bude hasen, dohodek. Za dobro i čisto melo svaki rajši više plati, kak za smetljivo. Zločestoga i pokvarjenoga kruha pak nišči ne bude v ruke dobil, ako si žitka malo v friški vodi opere.

Koji budu tak delati, navēk budu dober i zdrav kruh imali.

Po grozni povodnji.

Još zmirtum ideju glasi od onih mestah, koja je voda po plavila. To su jako žalostni glasi. Niti nije za pomisliti, kakvo zlo je tam i gda budu mogli tamošnji stanovnici malo k sebi dojtī.

Povodnja je porušila stanje. Ljudstvo neima ober sebe krova, stale su spodrte i prazne, mladinu je voda odnesla, snopje i krma je odplavala, kuruza, bez koje tam nemoreju biti i bez nje marhu hraniti, uništīla se, krumpir je zgnijlil, sada i gorice je tuča spotrla. S jednom rečjom, ravno čisto nikaj neimaju i nikaj nebudu dobili. Žalostno je gledati siromake, koji su već vezda bez kruha. Korman je za veliku silu nekoji vagon kuruze poslat, da rezdeliu med onimi, koji su vvu najvećoj sili.

Žalostno hodiju oni, koji su barem življenje si obranili. Jesu občine, iz kojih su po trideset obiteljov prosili putnice, da moreju v Ameriku oditi, jerbo tak veliju, da tu od glada budu morali poginuti.

Naj više kvara je v Olčva i Apati obćinaj. Vv ovih obćinah Szamos, Tur i Kraszna rieke sve su uništīle. Vnogo hiž se je spodro, žitka niti zrna nije ostalo, marha i mladina je poginula. Iz Apati obćine trideset familije su prosile podzupana za putnice, da v Ameriku odvadraju.

Tak se tužiju, da već nikaj neimaju takvoga, da bi jim mililo se tu ostaviti, ili pak da bi vrēdno bilo. Jedni-jedni još tuliko siromaštva imaju, to hočeju prodati, da si stroška na put pribaviju.

Bodrogszerdahelju i po okolici se opet Bodrog zvana rieka rezljala. Kuruze, krumpiri, senokoše i vrti opet su pod vodom. Samo vv krmī je strahoviten kvar. Povodnju, kak se potlam zazvedilo, mali dečeci su zrokuvali. Obćinu šanci braniju proti povodnji,

jedno ustavu su odprli i tak je onda nagla i bistra voda šanca reztrgnula i obćinu i okolicu oblejala, na žalost stanovnikom.

Velikoga kvara je tuča napravila v Deregyu i Nátalfalva obćinaj i po okolici. Vv Udvarhelj varmegiji skorom niti jedna obćina nije ostala, koju povodnja nebi bila pohodila. Zemlja se je već tak premočila, da se gibie kak hladnetina. Vv Lövete obćini, kak smo već pisali, tak se genula zemlja, da se devetdeset hiž i sto drugoga stanja se porušilo. Magyarhermány obćina takodjer je v takvi pogibelji. S bog toga nekoji gospodari su već spraznili hiže, da se nebi znenada kakva nesreća pripetila.

Vv Miklósfalva obćine hataru se je jeden visoki brēg genul i tak se je na orsacki i na željeznički put zrušil, više tjednov bude trajalo, dok budu mogli opet puta odprti. Vv Magyarzsáod obćini je brēg trideset hiž pod se zakopal. Székelypálfalva, Telekfalva i Sükö obćine takodjer su vvu pogibelji i varmegija je već odredila, da nije smeti po hižaj stanovati.

Vv Udvarhelj varmegiji je najviše deždja opalo i vvu čeli varmegiji je voda letošnoga ploda uništīla. Tam niti za seme zrnja nebudu dobili.

Tuča je čisto uništīla Bagj, Szentábrahám, Csekefalva, Kissolyos, Székelandrásfalva i Székelyszenterzsébet obćine. Tak na deleloma je ležala tuča po polju, da je s podnje nikaj nē bilo videti.

Još vekše zlo je z bog toga, jerbo po ovih mestah niti lani nēsu nikaj dobili zrnja, niti pak krme. Ljudstvo čez zime iz onoga je živeo, kaj su vvu ime božje dobili. Na protuletje na posudu su zeli seme za sejati, sad niti toga neimaju i to je pod kvar došlo. Čela varmegija pred strahovitim gladom stoji i ako nebudu na skorom pomoć poslali, ljudi od glada budu pomirali. Korman je odredil, da za siromasko ljudstvo po celim orsagu budu pomoć prosili. Sam korman nemore tuliko zmoći, da bi skorom pol orsaga podpiral. Nekaj porcije jim budu šenkali, na ostatak pak čekali budu. Gde je najvećša nevolja, tam već i vezda ljudstvo stoga živi, kaj jim korman pošle.

Iz Lugoš varaša pišeju, da je tam takov deždj opet opal vvu bližnji gorica, da su za fertal vure sve viluce pune bile vode, kak potoki. Varmegijnske, orsacke i željezničke pute je voda rastrgala i sad nije moći niti skorom pešice nikam. Na Facset potoku je voda sve moste spodrla. Vv sadovnjaki i po gorica je veliki kvar. Vv Bégahosszúpataku obćini je strēla jednu osem lēt staru pucku na smrt vudrila.

Po gadni vodi još i plavaju postelje, stoli, ormari, zibke i negdi mrtvo tēlo. Na stotine i stotine ljudstvo je na sterčiju došlo, ne samo pri nas, nego i po čeli Europi. Ljudi se više spominaju od zločestoga vremena, kak od boja.

Balkanski boj.

Srbski, grčki i bugarski delegatusi već su u Bukarestu, da se za mir spominaju, ali na bojni polju još neće oružje vithnuti. Grke i srbe nemoreju vladari nagovoriti, da nesrečni Bulgariji naj daju mir jedanput. Romania jako zahteva od neprijateljev, da naj bude pred konferencijom premir, ali Srbija i Grčka niti čuti neće od toga tak dugo, doklami Bulgariu čisto ne potereju. Ruska i Austria-Magjarska opet su u Belgradu i u Athenu probali navuka dati za premir, ali opet nisu tam steli k tomu privoliti.

Dakle Srbija i Grčka dalje hoćeju boja tirati. Tak računaju, da vladari nebudu se mešali u njihove posle. Na bojni polju Romania sa oružjem u rukah bude diktirala balkanom. Romania neće, da neprijateljji do kraja potućeju Bulgariu, z vrho toga ne dopusti, da neprijateljski šeregi dalje idu u Bulgariu. Romanski šeregi već pred Vidinom stojuju, da nedopustuju srhom, da varaša zavzemeju. Takodjer pazuju i na Sofiu. Romania je već zadovolja, kaj je zahtevala i sad s čistim srdom hoće, da mir bude. Posli su već tak mešani na Balkanu, da ni se je moći nadjati, da tak fitno mir nastane, jerbo sad pak se srbi i grki počmeju svaditi. Takodjer niti turčina nemoreju s dobrom rečjom vladari zastaviti. Nazadnje Romania bude morala sa oružjem reda napraviti na Balkanu.

Austria-Magjarska i Taljanska odlučila je, da na nikakvi način nebudu dopustili neprijateljju, da zavzemeju Sofiu. Kad je glas došel, da Srbija hoće Vidina okupirati, romanski soldati odmah su zavzeli varaša i tak su srbe pretekli, Austria Magjarska pak je odlučila, da odmah zavzeme Novibazar sandžaka, ako ruski regimenti u tursku Armeniu vdereju.

Turski šeregi nikaj nemariju i makar su je već višeput omenuli, da naj mirni budu, smirum, ideju dalje u bugarsku zemlju, poleg toga ruski regimenti su već preč stali tursku granicu u Mali-Aziji.

Nad plienom ovak se hoćeju razdeliti: Kratovo, Kocana, Istip, Radovište i Štrumica k Srbiji, Doiran, Demir-Hisser, Florina i Vodana pak k Grčkoj bude spalalo. Montenegro u Staroj-Srbiji dobi jedan falat zemlje sa Ipekom i Djakovom. Srbija dobi 100 jezer, Grčka 110 jezer, Romania 140 jezer i Bulgarija 130 jezer kvadrat kilometrov od negdašnjega Turskoga orsaga.

Srbija zahteva, da sve ono zadržati, kaj je s oružjem zadobila, k tomu još, da Bulgaria naj plati bojne stroške.

Juliusa 28-ga opet je bitka bila poleg Simetlia med bulgarci i grki. Bitku su grki zadobili. Bulgarci su na Rujan bregu bili med šanci. Šanci su stuki bili naperjeni. Grki su preč Kresna zvanoga klanca išli. U klanju su vno go terpeji od bulgarski štukov, ali nazadnje itak su bulgarce vun zbili i njim više štukov odzeli.

Bulgarske familije bežuju pred srhom, jerbo srbi jako nečimurno baratuju z njim. Ikdam piše sa Drinapolja, da su bulgarci varaša ostavili, dvěsto grkov žive su zžgali.

Grki nećeju podpisati premir, jerbo radi bi tak dugo boja tirati, doklami bi Srbija vpešala, koja zavezda sve bojne stroške nosi. Poleg Gevgelii zvanoga mesta su se grki i srbi posvadili, jedan i drugi bi rad ov falat zemlje posvojiti.

Demir-Hissara občine poglavarstvo pri-

javilo je, da su tam stočetiri stanovnikov bulgarci zaklali iz med kojih trideset mrtvih nisu mogli najti. Med mrtvi je jedan nadbiškup, jedan svećenik, više starcov, žene, puće i male dece. Nadalje bulgarci su vužgali špitala, betežnici su živi zgoreli. Kvar je trinajstjezer turčinskih funtov. U Serresu dvěsto židovov su zaklali, druge pak su porobili.

Iz Konstantinapolja javiju, da su zapoved poslali turskim šeregom, da nesmeju preč Marice rieke iti. Zapljenili su u Konstantinopolju stopdeset štukov, pedeset jezer puških, vno go municije. Iz med ovih stvarih polovicu je tursko blago bilo.

Austria-Magjarski konzul popital je Venicelosu, grčkoga ministera prezidenta, da ali je to istina, da grkom cil je Bulgariu čisto uništiti i širom razgrčati. Ako je to istina, Austria-Magjarska s celom jakostjom bude proti tomu. Grčki minister prezident taji i tak veli, da to nakanenje neimaju i cil jim je to, da svi jednako jaki ostanaju na Balkanu.

Francuski korman zahteva, da na Balkanu tak ostane sve, kak su to vladarski delegatusi već jedanput odredili u Londonu. Ruski car jako je srdit na turčina, zakaj je poručil boja bulgarcom i ako on nebi se bil nuter zmešal, već bi zdavnja bil med bračom mir nastal. Ruski korman tak veli, ako turčin nebudu nazad ostavil ona mesta, koja nije u londonski konferenciji zadobil, odmah zavzeme u Mali-Aziji Armeniju i tak dugo ju nebudu z ruk pustil, doklam turčin nebudu nazad odišel na onu granicu, koju su mu u londonski konferenciji odredili.

Enver bej turski vodja pak je ovak govoril pred jednim novinarom: »Dajte na glas, da mi nigdar nebudemo Drinapolja ostavili. Nikakva vlada nebudu to mogla napraviti, da bi mi našega negdašnjega sve-toga varaša ostavili. Za Drinapolj vojuvali budemo doklam samo jeden clovek z med nas ostane na svetu.« Kak se vidi, turčini još dosta brige i posla budu zavdali Europi.

Okolo Dšumajana bitka je jako krvna bila. Bulgarci su si dobre pozicije zebrali i s celom jakostjom su se branili. Kuliko ljudstva je tam poginulo, to još nije znati, neg kaj nije malo, to po tem moći znati, da kola za koli voziju pležerce. Bulgarci su morali pozicije ostaviti i proti Dubrici nazad iti. Tri dni i tri noći je bitka trajala, u kojoj su grki strahovitno vno go ljudstva zgubili. Bulgarci su je nazad pretirali i samo kad su vidili, da pred vekšim šeregom itak nebudu mogli svoje šance zadržati, samo onda su odvinuli. Kak dalko su morali retirirati bulgarci, od toga nije došel još nikakvi glas, neg tak misliju, da do Dubrice i tam se opet suproti budu postavili.

U Konstantinopolju veliko je veselje. Jussuf Irzedin princ i Lia Eddin herceg su u Drinapolj odišli. Pred varašom putnike celo poglavarstvo, svećeniki i ljudstvo je čekalo. Princ i Zia najpredi su šerege pregledali. Stanovniki s velikom paradom su slavili hercege. Jussuf je govora držal, u kojom se je jako zaluvaj, da je i to moral preživeti, da je Turski orsag zgubil Drinapolja, celoga orsaga drugi glavni varaš. Zahvalnost daje bogu, da su turski šeregi opet nazad mogli zadobiti sveti varaš.

Popoldan su na glavnim trgu razpravu imali, u kojoj zahtevaju, da Drinapolj turčinom ostane. Sultanu su telegrama poslali, u kojom hercegi gratuliraju i veliju, da nemoreju takve reči najti, s kojimi bi ono

veselje tolmačili, kakva je sad u Drinapolju. Sultan takodjer i od drugih stranih dan na dan dobavlja gratulacije i telegrame, u kojih ga slaviju svrhu toga, da su turčini nazat dobili Drinapolja.

Iz Serresa pišeju, da stanovniki nećeju bulgarske peneze prijeli i poleg toga jako veliki kvar je na trgovini. Ljudi rajši glada terpiju, neg bi bulgarske peneze prijeli, grčkih i turskih penez pak je malo u varašu.

KAJ JE NOVOGA?

— **Rimski otec papa je betežen.** Iz Rima pišeju, da otec papa se je prehladil i sad betežen leži. Neje tak jako nevarno zbetežal, ali doktori za jeden čas nikoga ne pustiju do njega i nedaju mu nikaj delati.

— **Dva milijune je herbal Vilmos cesar.** Vu Nemškim Praunen vumrl je Knorr Agoston bogati zemeljski gospon. Dovicu i vno go rodbine minući tjeden su išli na poslušanje testamenta. Jako su se začudili, kad su počuli, da Vilmos cesar bude herbal celo imanje, u vrednosti preč dva milijune. Dovicu samo penziju dobi, rodbinstvo pak nikaj. Kak iz Berlina pišeju, rodbinstvo je pravdu podiglo proti testamentu.

— **Veliki ogenj vu Bringhamptonu.** Vu ovim amerikanskim varašu strahovitna nesreća se pripetila. Vužgala se jedna fabrika, u kojoj su na stotine težaki delati. Kad su ogoja spazili, odmah težakom na glas dali nesreću. Na četrtim stoku su same ženske i puće delate, koje su u prvim hipu tak mislile, da to je samo proba »alarm.« Svrho toga pomalem su se spravale i tak nisu mogle za čajta doli dojti. Više kak sto težakov je u ognju življenje zgubilo. Do vezda petdesetšedem mrtvih su našli.

— **Milljunerica kakti težakinja.** Vu Newyorku pred Franklin monumentom svaki dan jednu žensku videti su sandali i vu marinerski kapi, koja svakojačka socialiska pisma trži. Puca je Guggenheim milljuneroša kći, koja je odlučila, da svojom zaskrbjom bude si kruha služila. Vu Americi jedina milljunerica, koja svojimi rukami si kruha služi.

— **Divje gobe.** Yanicček sedemdeset let stara ženska poleg Góddöllö vu jedni šumi glive je brala. Gobe je za večerju pripravila i tri su jeli od njih: mati, punica i trinajet let stara pucka. Dvě starice su još po noći vumrle, pucka pak su vu špital odpelali, gde sad na smrtni postelji leži. Koj nē pozna gobe, naj jim rajši daje mir.

— **Pod cirkenovom zastavom.** Also-lendvainskoga kotara zmirom ideju stanovniki vun iz orsaga — vu Ameriku. Nekoji su jako lukavni i sve sprobaju, kak bi vu Štajer došli. Minući tjeden trideset četiri čerföldski i adorjanfalvainski stanovniki su odlučili, da vu Ameriku odideju. Jeden je negdi cirkenovu zastavu zmogel, stali su se lépo na red i popevajuć obrnuli su se proti štajerski granici, kak drugi — romari. Vu Köhida občini žandari su je sastavili i popitali su je, kam ideju. »Vu Mariacell, na prošćenje!« odgovorili su lukavci. Žandari su se pustili preč hatara. Putujućih bohneći su se preč na štajerskim dobro smejali. Žandari su samo onda zeznali, da su vkanjeni, kad je vodja na zad došel sa zastavom. Na spitavanju moral je povedati, da putujućih bohneći nikakvo nakanenje neimaju vu Mariacell iti. Lukavca su ksudu dali.

— **Iz Horvatske.** Kak se zna, horvati i magjari nisu si zadnjih 10 let dobri prijatelji i brati bili. Horvati bi se radi raztrgnuli od mater-domovine magjarske, s kojom više kak 800 letah su vu slogi živeli. Horvati bi radi veliku horvatsku, tojest illirsku napravili, med koje bi srbi slovinci, kranjci i drugi slavljani spadali. Mater-zemlje magjarske korman, niti kralj nije to dopustil. Da bi jedanput mir nastal vu Horvatskoj. Njegvo Veličanstvo kralj imenuval je za svojeja komešara gospodina baruna Ivana Skerleca i njemu naredbu izdal, da čim predi mir i red napravi vu Horvatskoj i to onak, da bude Horvacka opet slozna s Magjarskom. Gosp. kraljevski komešar je vre vu Zagreb došal, gde se razgovara s onimi političari, koji vu orsacke posle upliv imaju. Kak se vidi, mir bude čim predi nastal med magjarima i horvatima.

— **Goreća rudnica.** Casteltermeni Taljanskim orsagu Lo zvanog rudi žveplo kopaju. Vu rudnici sedemsto težakov dela. Minući tork zbog nepoznatoga zroka se žveplo vužgalo. Težaki kak nori su bežjali do lifta. Na liftu svaki bi rad bil prvi. Koj je jakši bil, slabesoga je doli hitil. Vu veliki buni petdeset težakov se je zadušilo. Jeden čoport samo tak si je mogel život obraniti, da su četiri kilometre dalko pod zemljom vu jednu ostavlenu rudnicu odbežjali i tam su na zrak došli.

— **Svečanost sto let stare služkinje.** Lépa svečanost je bila vu Beču pri Taglang familiji. Petdeset let služi pri ovi familiji jedna Štasni Anna zvana služkinja, koja je sad spunila sto let. Kad je dvajsti let bila stara, je stupila prvič vu službu. Ova familija tak zderžava staricu, kak da bi jim ona bila mati. Kad je svoj stoti rodjen dan spunila, oblékli su ju vu belinu, posedeli su ju vu jeden mehki stolec i onak su joj hodili svi po red gratulérat. Najpredi je došal varaski činovnik, koj joj je od kralja donesel pozdrav i zlati križec. Blagoslov i svoj kip je poslal starici i rimski otec papa. Zvun toga vuogo listov i telegramov je dobila od poznančov. Tak se nagradjaju dobra i verna družina.

— **Pustolovina tolvaja.** Pakec Ferenc trgovca ženu pokral je na karcagskim sejmu jeden mladi nepoznati tolvaj. Ženska žalostjom je odisla dimo vu Debrecne. Drugi dan dojde na stan ravno ov tolvaj. Nije znal, s kim ima posla i počel je žensku nagovarjati naj kupi prstane. Ženska je odmah spoznala svoje blago i veliku larmu je napravila. Tolvaj je odbežal. Na putu stojeći ljudi su se za njim pohitili, ali nisu mogli znati, što je tolvaj, jerbo on je najbolje kričal: »Tolvaj, tolvaj! primite ga!« Vu veliki zmesarjiji je vušel.

— **Smrt vu goreči hiži.** Poleg senrečskoga kolodvora imaju bulgarski vrtlari svoj vrt. Nekoji dan vužgala se hiža i siromaskim bulgarcom sve je zgorelo. Duško Karolj osemnajst let star bulgarski dečko je ravno onda na najzi spal. Nise je mogel prebuditi i na vuglenje je zgorel.

— **Zaljubljenoga soldata umorstvo.** Haški Antal 86. regimenta mužišas Szabadki zaljubil se je vu jednu snažnu pucu. Na pluća je betežen bil i minuću sređu v noći bi moral bil iti vu budapeštinski špital. Nije mogel svoju dragu tu ostaviti, odisel je na njezin stan i tam se vu glavu stretil. Odmah je vumrl.

— **Gledal je, kak su ga pokrali.** Krammer Mór bajai stacunar po noći čul je, da nekaj vu drugi sobi tere, ruži. Zdigne gori glavu i vidi, kak mu iz kasse jemleju vun trijezer korun gotovih penez i do dvé jezero korun vrédnosti zlatine i sreberrine. Od straha nije ufal se genuti, nego da su tati već se sve vu žepe naphali i pomalem odisli, onda je počel kričati. Doklam su se susedi skup zišli, te čas su tolvaji već dalko bili. Žandari išejuj nočne goste.

— **Pomilovanje pod galgami.** Vu Berlinu su tri razbojniki jedno bogato staro žensku zaklati i porobili. Sud je sve tri na smrt od sudil. V četrtek su dva obesili i kad su tretjega steli, došel je glas od Vilmoš cesara da tretjemu odprosti i naj ga do smrti vrest zapreju. Jedno minutu ako kesneše dojde odprosti i tretji bi bil skončani.

— **Birov kakti razbojnik.** Sisini varašu vu Taljanskim dugo su nē mogli na konec dojtí što hodi pouoči štacune i kase odpirat. Minući tork su opet vdrli vu jeden štacun. Štacunar se prebudil, pograbil je revolvera i stretil je med razbojнике smed kojih je jednoga tak trofil, da je odmah doli opal. Drugi su na to odbežjali. Kad su žandari larfu doli zeli streljenomu človeku, onda su stopram vidli što je to. To pak je drugi nišči nē bil, kak varaski biro.

— **Skočil je iz rešta.** Jeden glasoviten razbojnik je skočil iz koložvarškoga rešta Kovač Farkas Janoš na sedem let odsudjeni rob još četiri let je imel služiti; kad minući petek su ga vu Nagyenyed steli prinesti, skočil je iz vlaka doli i to tak srečno, da se mu nikaj ni pripetilo. Doklam su cuga zastavili, već je zniknul vu bližnju šumu. Sad ga išejuj po celim orsagu.

— **Vnogo oružja su pobrali žandari.** József nadhercega Hunyadi Karol zvani išpan tužbo je dal, da po šumah velikoga kvara delyuz raubšicari. Žandari su previzitéráli Pálnyefalva, Torjaš, Óborša, Rošša, Maróshóllód, Maróspetred i Maróšseleste občinah stanovnike i našli su tuliku puških, da su komaj odpejlali na četiri kolah. Ljudi sad od ališpana prosiju nazat puške, koje segurnu više nebudo nazat dobili.

— **Ne vugodno vréme.** Po celim orsagu su veliki vihiri i vnogo nesreće. Vu Kišmarošu znači su pred deždjom pod jeden hrast se skrili. Stréla je vu drévo vudrila ravno vu onu, kam su se značiji potegnuli. Tri mužkarci i jedna ženska je mrtva ostala pod drévom.

Nekaj za kratek čas.

Oficir je zapital regruta, kuliko je ljet star. — Nato mu je regrut odgovoril: »Dvajsti i jedno ljeto, nu bil bi dvajsti i dve ljeti star, da sam nē bil jedno ljeto betežen.«

Navučitelj: Poveć mi Pišta, zakaj je to gréh, ako čovek sam sebe zakolje?
Dijak: Zato, ar to zdravju škodi.

»Ah nejma ti dragi bratec den denes nikakve pravice, ter nejma, rekel je Andraš svojemu prijatelju Miški. Na to mu odgovori Miška: Iстина je dragi brate, ar da bi bila pravica mi dva bili bi već zdavnja obēšeni.

»No kak si zadovoljen s tvojim zetom?« zapital je sused suseda. — Drugač sam zadovoljen, samo jednu falingu ima: nezna se kartati, odgovori ov. Pak kaj je to fa-

linga? Im je to jako dobro, rekel mu je prveši! — Na to mu je sused odgovoril: »Je, je, nezna se kartati, — ali se ipak kartaj, a to je zlo!«

»No, kak mi živite vi s vašom mladom ženom, bil je jeden zapitan vu družtvu.« — »A, navēk veselo, ona, ako se razsrđi, híće lonce, tanjire, ranjgle i kaj god zgrabi za menom.« Ako me pogodi, veseli se ona; ako pak me nepogodi, veselim se ja, i tak smo obedva veseli.

Pri obedu posvadi se muž sa ženom i za čas je moral muž vtihnuti; ar ga žena svojim dugim jezikom preobladala. — Kad su već vtihnuli, zapital je mali Petrek svoju sestricu Maricu, kad je spazil pred svojom materom veliku žlicu s kojom se juha grabi: »Marica, zakaj imaju naša mama najvešku žlicu od nas vsejuh? — Marica, kad si je malo premišljavala, reče: »Zato, ar naša mama imaju najveške lampe.«

Nemilosrdni mlatici.

Kristuš i svet Peter
Dok su tu živeli,
Velko siromaštvo
Su oni terpeli.
Žitka nijednoga
Nebu čisto zmlatli,
Makar bu vsu slamu
On na nikaj spravil.

Navek gladni, žedni
Po svetu hodili,
Po pesku, kamenju
Jesu se trudili.
Takvu su kaštigu
Mlatci zadobili,
Sirmake darujete
Čitateљи mil!

Brege i doline
Jesu prehodili,
Po čelí dan nisu
Jeli, niti pili.
Kristuš svetim Petrom
Tak terpeć tekoče,
Odvud odputuju
Do mlinarske kuće.

Svaku dobru dušu
Su oni iskali,
Dobroga tolnača,
Navuka njim dali.
Mlinar prav na pragu
Južinu vuživa,
Subi kruhek jede,
Vode se napija.

Na guvno jendekrat
Ravno su dospeli,
Kad mlatici k obedu
Ili žine hteli.
»O prijatelju mlinar!
Ako Boga znate,
Da malo nam putnim
Vi južine date!«

Obed je bil fini
I to: mastna pura,
A kre pure bila
Je z vinom čutura.
Mlinar gori stane
Nuter v kuću ide
I pečenu gusku
Iz police vječe.

»Prijatelji mlatici,
Bi tak dobri bili,
Kaj bi nas putnike
Malo nahraneli!«
V jednom kutu sobe
Zmore polič vina,
Tak podvori Petra
I Božjega Sina.

»Bog bi vam dal mertuk
Obilno zadobit,
Ako bi nas šteli
Vi malo podvorit!«
Zatim Jezuš Kristuš
Ruku zdigne gori,
Te pak vse mlinare
Lépo blagoslovi.

Ali mlatici na to
Serditi postali,
I s čépi iz guvna
Su nje pretirali.
Potem mlinar nigdar
Nebu sirmak ostal,
Kruha mesa vina
Dosta bude imal.

Kristuš njim je onda
Odmah ovo zrekel,
Da već mlatac vina
Z čutore neb' vlekeli.
Samo Kristuš reče
Jošće jedno ondi,
Vsaki mlinar meru
Naj pravnično vu!

A pečenu nebu
Mlatac više imal,
Nego sira, luka,
Kruha se bu vžival.
Onda bu po smrti
S menom v nebu bival,
Gde bu se veselja
Nebeskoga vžival.

Jesti bude moral
Višeput ašleca,
Za napitek bude
Imal vodu zdenca.
Sada ova písma
Imela bu kraj,
Nam Bog dal dobiti
Nebeskoga raja.

Oletics Mátyás.

Obznane urednika.

O. M. Prošili bi vas, da bi nam i drugda poslali takve písme, koje megjimurski puk rado čita. Malo smo je morali počesati, ar su verzuši šepjiali, ali ovak a popravkom su dobre. Pozdrav!

Gabona árak. — Ciena žitka.

mmásza	1 m-cent.	kor. fill.
Buza	Pšenica	16—20,50-ig
Rozs elsőrendű	Hrż	12—15,50-ig
Árpa	Ječmen	13 50—
Zab	Zob	14 50—
Kukoricza	Kuruza suha	17 00—
Fehér bab új	Grah beli	18 00—
Sárga bab	> žuti	15 50—
Vegyes bab	> zmėsán	15 00—
Kendermag	Konopljeno seme	20 00—
Lenmag	Len	20 00—
Tökmag	Koščice	26 00—
Bükköny	Grahorka	16 00—

Császárfürdő Budapest. Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénés hévízű radioaktív gyógyforrások; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, iszapborogatások, uszodák, külön hölgyek és urak részére. Török-, kő- és márványfürdők; hőlég-, szénsavas- és villamos-vízfürdők. A fürdők kitűnő eredménnyel használatnak főleg csúszós bántalmaknál és idegbajok ellen. **Ivó-kúra** a légzőszervek hurutos eseteiben s alteti pangásoknál. 200 kényelmes lakosztály. Szolid kezelés, jutányos árak. Gyógy- és zenedij ninc. Prospektust ingyen és bérmentve küld **AZ IGAZGATÓSÁG.**

Egy 2—3 polgári osztályt végzett jó erkölcsű fiú

tanulónak

felvétetik

Gráner Testvérek

fűszer és norimbergi áru kereskedésében
CSÁKTORNANYÁN.

Kiadó lakás.

Árpád-u. 3. sz. ház I. emeletén

egy három szoba, konyha

stb. mellékhelyiségek-

ből álló lakás folyó

évi október hó

1-ére ki-

dandó.

UGYANOTT FÖLDSZINT

IRODAHELYISÉGNEK AL-

KALMAS 2 SZOBA KIADÓ.

Bővebbet lapunk kiadóhivatalában.

HIRDETÉSEK

FELVÉETNEK E LAP KIADÓHIVATALÁBAN!

SCHMIDT EDE ZONGORATERME CSÁKTORNYA

Ajánlja elsőrendű minőségű zongoráit és harmoniumait modern kivitelben, jutányos áron

Zongorák . . . 500 kor.-tól feljebb
harmoniumok 150 „ „
czimbalom . : 100 „ „

Alábbi világhírű cégek raktára:

Bösendorfer, Ehrbar, Förster, Oeser, Schmiedt & Kunz, Lauberger & Gloss, Malivanek Dörr, Mannberg, Kotykiewicz Weidig, Petrof, Chmel, Memetschke, Koch & Korselt, Stingl

Igen olcsó átjátszott hangszerek folyton kaphatók
: : régieket átcserél újra : :
részletfizetés áremelés nélkül - Zongorakölcsönzés

O B Z N A N J E !

Dajem na znanje Slov. P. da ovu godine **mjeseca Septembra 1-ga** u Csáktornya u ulici Rakóczy broj 1. **MEGLOVU KRČMU** uzel budem, gde u svakoj dobi **toplo i mrzlo jelo**, takodjer i dobro **piće** u nisokoj cijeni dobiti se mož; i nojim gostom budem i u **novčanim poslu** pomagal.

Na dalje i od zrnje trgovinu budem takodjer tam **ov mjesec 20-ga** otvoril.

Plačal budem zrnje po najdražešoj dnevnoj cijeni.

Trsil se budem, da ni u birtiji, ni kod trgovini zrnje tužbu nebudem nitko imal.

Molim podporu pošt. občinstva, koju ću povratiti.

Za Stovanjem

SINGER (KÁNTOR) SALAMON

(brat pokojnoga Kantor Bernata) stanovnik Kisszabadke.

2 drb. engedélyezett 2 Biki z licencom
tenyészbika eladó su za prodati pri

LEITNER ADOLFNAK ZALAUJVÁR. LEITNER ADOLFU NA ZALAUJVÁRI.

Megjelent a Tolnai Világlapja
2-ik újabb díszes ajándéka!

- 1) A Lexikon második kötete
- 2) Zeneköltők albuma

Ákik a „Tolnai Világlapját” állandóan veszik, e két ajándékot átvethetik

Strausz Sándor könyvkereskedésében
CSÁKTORNANYÁN.

Egy jó állapotban levő
lehetőleg P u c h-féle
kerékpár
megvételre kerestetik.
Czím: e lap kiadóhivatalában.

Hepp Ede, pekar Csáktornya
Rákóczi-utca híza broj 18. polog Kraljevszkoga suda.
Ima takaj trgovinu
od najbolše vrsti
vapna.
Koji treba za
zidanje, može ga
dobiti u svako doba
doma pri njemu uz naj-
falešu cienu. Koji treba cieli
vagon dobi vapno čisto
fal. Tržim takaj razcie-
pana suha bukova
drva na vagu.

**Csakis előkelő család
gyermekai az 1913/14.
tanévre teljes ellá-
tást nyerhetnek Nagy-
kanizsán, izr. családnál.**
**Elsőrendű étkezés, ké-
nyelmes lakás és szl-
gorú felügyelet.**
Cím a kiadóhivatalban.

Egy jó erkölcsű fiú,
tanulóul
teljes ellátással felvétetik.
Sonnwald Hermann
vegyeskereskedésében Alsódomboru.

Az emberi kéz mint sérvkötő
SENSATIÓS TALÁLTMÁNY!
Kérjen ingyen prospectust!
Zárt borítékban portómentesen küldi
POBBITZER SÉRVAAMPULATORIUM
speciális orvosi rendelőintézet
BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 10. Főemelet.

599 8-95 **1878 óta!** Mindenütt bevált, híres közkedveit
minden létező háziszert felülmul.
A valódi CENTIFOLIA-kenőcs (ezelőtt úgynevezett
csodakenőcs)
EREJE ÉS HATÁSA:
Megakadályoz a megazúrtat vérmozgást. Operációkat tesz feleslegessé.
Használ szoptatók nőknél, tejmegindításnál s emlő megkeményedés ellen. Or-
bán s bármilyen elavult bántalmaknál, sebes és feltört lábknál, sebeknél,
dagadt lábknál, csontszáznál is, kard-, szúr-, löv-, vágott-, zúzott sebeknél,
idegen testek eltávolítására, mint: üveg, szálka, por, serd, tűske stb. minden-
féle daganatnál, fekélynél, kinövésnél, karbunkulussnál, képződéseknél, épp
így ráknál, továbbá feregél vagy rothadásnál, menés által feltört lábknál,
bármely égési sebnél, elfagyott testrészeknél hosszú betegségekkel előforduló
főféléknél, nyakdaganatoknál, vérteléseknél, fülfolyásnál valamint kipállás
ellen gyermekeknek stb. kiváló és biztos gyógyhatása.
Két doboznál kisebb rendelés nem lesz szállítva. Szétküldés utánvétellel, vagy
a pénz előzetes beküldése ellenében. Két tégely ára K 250. Nagyobb rendelé-
seknél jelentékeny árengedmény.
Budapesten kapható: Török József gyógyszerárában s a legtöbb gyógytárban. Nagyban kapható **Thalmayer**
és Seitz, Hochmeister utódlai és Radanovits Testvérek drogeriáikban Budapesten, valamint az ország
minden gyógytárában. — A hol nincs lerakat, ott rendeljünk:
THIERRY A. Orangyal-gyógyszertárból PREGRADA (Rohitsch-Sauerbrunn mellett).

ZENEINTERNÁTUS
Csáktornyán (Zala megye) Vasút-utca 6., oly
fiatal hölgyek számára, kik magukat a zenében ki-
képezni óhajtják.
Teljes ellátás, alapos zenei oktatás, esetleg idegen
nyelvek tanulása. Anyai felügyeletről, testi és lelki
nevelésről gondoskodik
SCHMIDT EDÉNÉ zenekonzervatoriumot végzett zenetanítónő.
Kívánatra részletes prospektust küld.

felsőleges ízű fehér vagy aranyárga csemege mézet
5 kg-os csinos postadobozokban 10 K szállít bérmentve a
„MÉH“ a magyar méhészek értékesítő szervezetébe,
Budapest, Váci-ut 108 af. Szakkérdésekben díjtalan felvilágosítás!

Hirdetmény.
Györgylaka község előjárósága ezennel közhírré teszi,
hogy a község tulajdonát képező — a kisszabadkai vasút-
állomás mellett lévő, pécs-varasdi áll. közút mentén tekvő
KÖZSÉGI KORCSMA ÉS TARTOZÉKAI
1915. évi augusztus hó 21-én d. u. 4 órakor a köz-
ségbíró házában megtartandó nyilvános árverésen — három
évi időtartamra — bérbe fognak adni.
Árverési feltételek a községi bírónál és a kisszabadkai
körjegyzőnél megtekinthetők.
Györgylaka, 1913. évi iulius hó 27-én.
Puhr Mihály jegyző. **Laftman Károly** bíró.

Progress egészségügyi cigaretták hüvely és papír anconarcotico
vattával ♦ Kapható: Fischel Fülöp (STRAUSZ SÁNDOR) papírkereskedésében Csáktornyán